

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis

In Quatuor Partes Distributæ

In qua de Incarnatione Verbi & Mysteriis vitæ Christi, nec non de
Sacramentis in genere & singulis in specie succinctè & dilucidè tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1675

Qu. III. Quodnam sit Subjectum capax Baptismi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72963](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72963)

nodus de invaliditate Baptismi taliter à non uno ministro collati, sed quia non solemus certò constare in particulari, quando sic collatus fuerit: quòd si constaret, utique de invaliditate non dubitasset.

17. *Tunc forma Baptismi esset falsa.* Itaque forma baptismi aliàs esset falsa; utpote significans, quòd exterius physicè & per seipsum abluat, qui dicit, Ego te baptizo seu abluo. Nec prodesset forma Græcorum; utpote quoad sensum æquivalens; cui proinde subintelligitur *ly Manibus meis*, ut expressè habet altera Græcorum forma in *Florentino*. Ex qua similiter non parum confirmatur conclusio. Non prodesset quoque, si diceretur tali casu, nos te baptizamus: nam id propriè significat quòd uterque alterum abluat; hoc autem supponitur non fieri.

Confirmatur: quia sicut Christus voluit esse unum principale agens; sic voluit habere unum tantum ministrum in collatione integra Sacramenti, ut arguit *Scotus sup. num. 5.*

Quod tamen secluso Ecclesiæ sensu difficulter convincere. Alioquin secluso sensu Ecclesiæ convinci non facile posset, qui diceret, verificari formam Baptismi per hoc, quòd istam proferens censeri posset moraliter abluere per alium velut famulum seu substitutum. Quàmvis revera ex sensu Ecclesiæ constet, quemlibet ministrantem immediatè se habere veluti ministrum Christi.

Adduntque Nonnulli, posse id ob non omnimodam conclusionis certitudinem in necessitate praticari, ut videlicet mutus abluat, & mutilus formam proferat. Quo casu tamen (qui sanè non est natus contingere) deberet potius mutilatus formam inchoare dicendo *Ego te baptizo*, & mox aquam ore sumptam effundere in baptizandum, dein formam adsolvere.

18. *Si plures eundem conantur baptizare, singulis tamquam causa totales, solus primò absolvens baptizat.* DICO III. Quando plures simul concurrunt ad unum & eundem baptizandum independentè à se invicem, sic ut singuli adhibeant omnia necessaria (prout fieri posset, quando confenderent de Baptismo alicui conferendo) is qui priùs adsolvit, solus perficit Sacramentum, & alius nihil efficit; quandoquidem semel baptizatus non sit capax secundi Baptismi. Si autem contingat (quod difficulter & rarò contingeret, etsi ad hoc studiosè ablaboraretur) utrumque eodem instanti perficere necessària ad Baptismum, uterque baptizabit eundem validè, etsi contra Ecclesiæ morem illicitè in re gravi, cujus tentandæ non possit occurrere necessitas. Ratio est: quia tunc ad utriusque actiones concurrunt omnia ad Baptismi essentiam necessaria, & ambæ versantur circa subiectum capax, cum simul finiuntur. Confirmatur exemplo Sacerdotum noviter ordinatorum, qui simul cum Episcopo faciunt Sacramentum, si simul cum illo finiant verba consecrationis. Ita *Scotus sup. n. 2.* & alii communiter.

19. Hoc autem casu, non unum, sed mul-

tiplex Sacramentum seu Baptisma conferretur physicè loquendo: nam forent plures formæ integræ & plures materiæ perfectæ, adeoque plura composita, sive Baptismata. Talis tamen non deberet dici bis validè Baptizatus, sed semel duplici Baptismo: sicut simul accipiens duo vulnera, non dicitur bis vulnerari, sed semel duplici vulnere.

Dixi Physicè loquendo: moraliter enim tantum esset unum Sacramentum seu sacramentum signum & unus Baptismus: tum ratione ejusdem subiecti: tum ratione ejusdem principalis agentis, in cujus virtute ministri operantur: tum denique & præcipuè ratione ejusdem effectus producti & significati: totum enim illud signum ab utroque adhibitum non plus efficit aut significat, quàm si esset unica ablutio & unica forma posita. Quod patet quantum ad Characterem: cum idem sit unicus solus Characteris baptismalis capax. De unica quoque gratià per utrumque Baptismum conferendâ idem videntur consequenter Doctores potius supponere, quam probare. Et hoc modo explicari possunt plures Auctores dicentes esse tantum unum Baptismum, ut *D. Thomas q. 67. art. 6.* & referri solet *Scotus sup. n. 4.* quem tamen ibi & in verbis præcedentibus docere oppositum, conatur ostendere ejus *Commentator num. 10. & seqq.*

QUESTIO III.

Quodnam Sit subiectum capax Baptismi?

DICO I. Solus homo viator est capax Baptismi. Est certum: nam Sacramenta sunt instituta tamquam mediâ ad salutem solius hominis viatoris. Deinde ad solos homines baptizandos Apostoli missi sunt, *Matth. ult. & Marc. ult.* Unde homines in termino constituti non sunt capaces Baptismi. Similiter nec creaturæ homine inferiores. Quare satyri, aut geniti ex femina & bruto non sunt baptizandi: uti nec monstrum, quod non præ se fert speciem hominis. Si sit dubium, est in periculo baptizandum sub hac conditione: *Si tu es homo, ego te baptizo &c.* Ita *Rituale Pauli V. Tit. De baptizandis parvulis.* Si nascatur monstrum pro certo humanum, est absolute baptizandum. Si constet esse duas personas, sunt singulæ baptizandæ. Ad quod discernendum est attendendum juxta *Rituale* citatum, an habeat unum vel plura capita, unum vel plura pectora. Si post examen, quale tempus patitur, res maneat dubia, duplex Baptismus est conferendus, unus absolute in parte principali, quam constat esse informatam animâ rationali; alius sub conditione in parte, de qua dubitatur, an informetur eadem animâ hoc modo: *Si non es baptizatus, ego te baptizo &c.*

DICO

DEO II. Omnis homo, etiam parvulus, mox ubi est natus, est capax Baptismi. Est contra Anabaptistas, qui secuti Petrobrnsianos & Henricianos, negant parvulos posse baptizari, eo quod existiment ad valorem Baptismi requiri fidem in quolibet suscipiente. Ideoque in infantia baptizatos rebaptizant, ubi ad adultam aetatem pervenerunt.

Sed parvulos esse baptizandos, definitur in Trid. sess. 7. can. 12. & 13. de Bapt. Et olim definitum est in Concilio Milevitano II. can. 2. Idem patet ex c. Firmiter de sum. Trin. & c. Majores de Bapt.

Patet etiam ex perpetua Ecclesiae traditione. Cujus testis est Augustinus lib. 4. de Bapt. c. 23. Quod (inquit) traditum tenet universitas Ecclesiae, cum parvuli infantes baptizantur, qui ante nondum possunt corde credere ad justitiam & se confiteri ad salutem. Et infra: Et tamen nullus Christianorum dixerit, eos inaniter baptizari. Et aliis locis. Eiusdem Traditionis testis est Dionysius Areopagita de Ecclesiastica Hierarchia c. ult. versus finem, & reliqui Patres: excepto Tertulliano qui putavit Baptismum esse differendum usque ad usum rationis: in quo, sicut in multis aliis, erravit. Gregorius Nazianzenus quoque Orat. one in sanctum Iacrum longe post med. dicit quidem, ob pericula salutis conducibilius, parvulos baptizari; iis tamen seclulis optaret differri Baptisma ad triennium, donec parvuli possint aliquid de fide sua respondere. Quod tamen consilium non est approbandum; praesertim quia dilatio ista nullius fructus esset, cum etiam tunc parvuli de fide & mysteriis nihil aut vix aliquid capiant; & quia magis est aestimandus status amicitiae Dei, liberatio a demonum insidiis, & similia, quam iste fructus: potissimum cum ob inopinatos casus, quibus infirmior ista aetas frequentius est exposita, saepe ad sit periculum salutis, ubi non putatur adesse.

Eadem veritas colligitur ex iis Scripturae locis, ubi narratur integræ familiae esse baptizatae, ut Act. 16. & 1. ad Cor. 1. verosimile enim est in istis familiis fuisse quoque parvulos.

Ratio est: quia omnes homines, etiam parvuli, nascuntur capaces regni caelorum, quod tamen non possunt adipisci, nisi renascantur ex aqua Baptismi, qui in parvulis non potest per votum suppleri. Confirmatur: quia in Lege veteri & naturæ parvulus etiam in infantia erat capax remedii emundantis à peccato originali: ergo multo magis in Lege nova, in qua post Christi passionem gratia est uberior & universalior.

Obijciunt Hæretici I. Christus Matth. ult. dicit: Euntes docete omnes Gentes, baptizantes eos &c. ubi mandat Apostolis, ut prius doceant, quam baptizent: ergo parvuli, veluti instructionis incapaces, non sunt baptizandi. Resp. illis verbis indicari ordinem, qui servari debet in promulgatione Evangelii.

Herinex Sum. Theol. Pars IV.

geli, quæ adultis fieri debebat, ad quos conveniendos Apostoli destinabantur. De quibus intelligitur etiam illud Marti ult. Qui crediderit & baptizatus fuerit salvus erit; ut patet ex contextu, & docet, Innocentius III. c. Majores, de Baptismo. Quamquam nec in adultis actus fidei ad valorem requiratur. Merito autem voluit Christus, Gentes prius esse docendas quam baptizandas: nisi enim in mysteriis fidei & Sacramentorum essent instructæ, nec ipsæ vellent baptizari, nec parvulos suos baptizandos offerrent.

Obijciunt II. quod in parvulis non reperitur intentio suscipiendi Sacramentum. Resp. in parvulis illam non requiri, qui sicut absque propria voluntate personali per voluntatem Adæ constituti sunt peccatores damnationi obnoxii, ita absque illa regenerantur in vitam justitiæ per Baptismum ex voluntate secundi Adæ Christi, qui omni ætati providit juxta suam capacitatem.

Nota I. quod dictum est de parvulis, etiam habere locum in perpetuo amentibus, aut usurationis carentibus, juxta Rituale Romanum Tit. de Baptismo adultorum Item in aliis qui ad annos discretionis nondum pervenerunt; qui proinde in fide Ecclesiae baptizari possunt, ut de perpetuo amentibus loquitur Rituale citatum.

Nota II. nos signantur esse locutos de parvulis natis, scilicet extra uterum matris, quamdiu enim in illo existunt, baptizari nequeunt, quemadmodum tam diu regulariter non possunt abluui, juxta c. Si quidquid, de Consecr. dist. 4. & certam Theologorum doctrinam, Si tamen obstetrix tam perita sit, ut manu in uterum inserta, prolem aquâ perfundere possit, aut aliquo artificio possit aqua ad puerum deduci, adjecta verborum formâ validè baptizaretur, sicut verè lavaretur.

Nota III. circa proles ex utero matris exsectas, etsi validè baptizentur, non licere tamen in istum finem matrem innocentem occidere; cum ut eveniant bona non sint facienda mala, prout mala semper est directa occisio innocentis. Si tamen mater justè foret adjudicata morti, posset mors matris servato ordine juris accelerari ex officio prole parvuli, quando speraretur sic posse salvari, & alioquin certò crederetur prius moriturus, quam ad partum seu natiuitatem pervenerit. Quod quia non est natum fieri, immo quia plus plerumque periculi imminet ex morte violenta matris, quam obveniente ex natura, aut alio casu; idcirco L. Pregnantis ff. de pœnis decernitur judicium prægnantis esse differendum, quousque fetum fuerit enixa.

Petes: An sit præceptum baptizandi parvulos? Resp. in probabili mortis periculo esse præceptum; tum generale charitatis, quo obligamur succurrere proximo in tam

23. De perpetuo amentibus & parvulis esse idem iudicium.

Parvuli necdum editi in lu. em baptizari nequeunt nisi artificiose possint in utero proscindere ab aqua iungo.

Non licet ob Baptismum proles securo matrem vivam.

24. An vel quando sit præceptum baptizandi parvulos.

Vertical text in the left margin, including page numbers and marginal notes.

gravi præsertim necessitate spiritali constituto, tum pietatis, quo parentes tenentur providere prolibis de necessariis ad salutem, quantum possunt; tum justitiæ, quo Pastores obligantur subditis ministrare Sacramenta tempore opportuno, maxime cum inde pendet æterna eorum salus. Aliàs non est præceptum naturale aut divinum baptizandi parvulos: quàmvis videatur præceptum Ecclesiasticum consuetudine introductum, graviter juxta Doctores unanimiter obligans pastores & parentes, ut non differant notabiliter Baptismum parvulorum ultra tempus, quod spectatis circumstantiis prudenter censebitur opportunum; ut monet etiam *Paulus V. in Rituali Romano*, ideoque ex diuturniori dilatione nasci solet scandalum in populo, quod etiam signum est obligationis, aut certè sub obligatione cavendum est.

Q U Æ S T I O I V.

An Parvuli Infidelium in vivis Parentibus baptizari possint?

25.
Proles cap.
itorum
deficientium
à fide pos-
sunt in
vivis bap-
tizari.

NOMINE Infidelium intelligimus hic solos non baptizatos; non autem Hæreticos vel Apostatas, qui à fide post Baptismum desecerunt: sicut enim hi non minus quàm Catholici manent sub Ecclesiæ potestate, possuntque ad fidem servandam compelli; sic etiam eorum proles non minus quàm Catholicorum possunt validè & per se loquendo licitè ipsis invitè baptizari; potest enim Ecclesia istis parentibus Baptismum suarum prolium præcipere, & præcipit, adeoque in eorum defectum potest illas baptizare: immo quando id foret necessarium, posset etiam proles baptizatas abstrahere ab ipsis.

Porro infideles vel sunt subjecti Christianis principibus, idque sive serviliter, sive tantum civiliter seu politicè: vel non sunt subjecti ullo modo. His præmissis

26.
Infidelium
non bap-
tizatorum
proles bap-
tizantur va-
lidè invitè
parentibus.

DICO I. Parvuli infidelium quorumcumque validè baptizantur invitè parentibus. Est satis certa & communis doctrina Theologorum, uno vel altero excepto. Probat: quia ad valorem Baptismi tantum requiritur legitima materia, forma & intentio: consensum autem parentum requiri, nec ex Scriptura, nec ex Conciliis, nec ex Traditione constat, prout deberet constare, ad hoc ut aliquid statuatur tamquam necessarium ad valorem Baptismi: ne alioquin sit cuilibet liberum condiciones quas libuerit necessarias prædicare. Quin immo ex sensu Ecclesiæ potius constat contrarium: nam in primis hic est sensus communis Doctorum. Deinde Ecclesia nunquam rebaptizat parvulos contra Gentiliū parentum voluntatem baptizatos: immo,

dum potest, eos à parentibus abstrahit, & postquam adoleverint, ad fidem, fideique Christianæ, ac Ecclesiæ præcepta servanda compellit; quod signum est, eam per baptismum jus in istos parvulos acquisivisse, adeoque esse validè baptizatos. Denique cum Baptismus sit parvulis summè ad salutem necessarius, debuit valor illius esse independentis ab extrinseco parentum consensu; ne illius defectu frequenter suā salute frustrentur.

Nec refert, quòd collatio Baptismi fuerit parentibus injuriosa: nam est equè valida, & quā talis generat Ecclesiæ, quæ injuriæ non est particeps, jus in baptizatos: sicut nubens alteri, quem induxit per dolum non versantem circa substantiam contractus, acquirit in eum jus matrimoniale sine conjugale.

DICO II. Parvuli infidelium, qui sunt servi sive mancipia principis Christiani vel alicujus domini, licitè baptizantur de consensu illius solius, etsi parentes sint invitè. Ita communiter Doctores. Patet primò ex communi praxi, quā proles Turcarum & Maurorum, qui justo bello fiunt mancipia Christianorum, baptizantur contra voluntatem parentum. Secundò, quia dominus justè posset filios mancipiorum suorum vendere & à parentum abstrahere potestate; ergo etiam potest illos per Baptismum subijcere Ecclesiæ potestati. Periculum autem Apostasiæ potest evitari; si videlicet princeps vel dominus prolem rectè curet educari, aut inter fideles procul à parentibus ablegari. Immo Dominus per se loquendo ad Baptismum talium tenetur: cum ipse habeat jus, adeoque obligationem velut patet, nam, ejusmodi parvulis providendi, potissimum de necessariis ad salutem. Quàmvis ne nimis gravetur parvulis educandis, aut ne infideles spe recuperandi parvulos frustrati magis sæviant in Christianos, per accidens sæpe excusetur, adeoque frequenter licitè permittat eos redimi Baptismo non adhibito.

Sed difficultas est de parvulis infidelium, qui non nisi politicè, aut etiam nullo modo subsunt Christianis principibus. Hos enim illicitè baptizari invitè parentibus, videtur habere recepta Doctorum sententia. Quia tamen unanimiter excipiunt manifestum mortis periculum: succurrendum enim est extremè indigentibus quantum est possibile. Et gratis concesso, quòd pater haberet directum jus, ne proles ipso invito baptizetur, etiam præscindendo ab hoc, quòd sit ab ipso auferenda vel non auferenda (prout aliqui putant) illud tamen jus hic cessat; sicut in quavis extrema necessitate censentur jura cessare.

Excipiunt deinde casum, quo tales proles venissent in potestatem Christianorum, etsi per injuriam; si sit impossibile